

[AccueilRevenir à l'accueilCollectionMythologiae libri decem, Venise, Segno della Fontana, 1567CollectionMythologia, Venise, 1567 - Livre VIItemMythologia, Venise, 1567 - V, 16 : De Adoni](#)

Mythologia, Venise, 1567 - V, 16 : De Adoni

Auteur(s) : Conti, Natale

```
","author_name_items":"Auteur(s)","author_size_items":"16px","title_size_items":"16px"}}, new UV.URLDataProvider()); /* uvElement.on("created", function(obj) { console.log('parsed metadata', uvElement.extension.helper.manifest.getMetadata()); console.log('raw jsonld', uvElement.extension.helper.manifest.__jsonld); }); */ }, false);
```

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[58\] : De Adoni](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre V

[Mythologia, Francfort, 1581 - V, 16 : De Adoni](#) est une version augmentée de ce document

---

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre V

[Mythologie, Paris, 1627 - V, 17 : D'Adonis](#) est une transformation de ce document

---

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre V

[Mythologie, Lyon, 1612 - V, 16 : D'Adonis](#) est une transformation de ce document

---

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Adonis Priapi pater Myrrhae filius fuit & Thiantis, quae cum in furiosum patris amorem incidisset, clam cum eo congressa hunc concepit; ac patre id postea sentiente Deos precata est, ut in aliam formam, quae neq; inter mortuos esset, neq; inter vivos, mutaretur; quare in arborem sui nominis fuit conuersa, ut testatur Lycophron in his;

Ἔφαται δὲ Πάριος
Μύρρον ἱερμεῖα κ' ἔσσι, τῆς παρ' ἑσέως
Ὡδίων ἔφ' ἔλασι διὰ πύδων κλάδων.

10

Myrrhae cernet is
Tutam misellae ciuitatem: nam dolor
Ut fama ramo est huic opertus arboris.

Ouid. lib. 10. Metamor. non ex Thiante, sed ex Cinyra patre, qui Rex fuit Cypriorum, Myrrham Adonim concepit scribit, quod multis versibus complexus fuit. hunc Naiades nutriuerunt susceptum, ut est in his;

Reddit onus, vagitque puer: quem mollibus herbis
Naiades impositum lacrymis vixere parentis.

Fuerunt autem duo Adones alter in Biblio ciuitate natus, alter in Cypro ut ait Isacius, cum tamen res amborum gestae ad vnum Cyprium referantur. comigitur Myrrha in arborem mutaretur, filiumque eximia pulchritudinis peperisset, iam tum eius amore capta est Venus, qui cum adoleuisset monitus est a Venere ut feras immitiores caueret, eumque venando sequebatur, & precabatur Venus, ut ab armatis feris abstineret, ut in his ait Ouid. lib. x.

20

Per iuga, per sylvas, dumosaque saxa vagatur,
Nuda genu, vestem ritu succincta Dianae.
Hortaturque canes: tutaeque animalia praedae,
Aut pronas lepores, aut celsum in cornua taurum,
Aut agitat damas: a fortibus abstinet apris.
Raptoresque lupos, armatosque vnguibus vrsos
Vitat; & armenti saturatos caede leones.
Te quoque ut hos timeas, si quid prodesse monendo
Posset, Adoni monet: fortisque fugacibus esto
Inquit: in audaces non est audacia tutae.

30

Veruntamen cum ille immemor mandatorum Veneris in aprum violentum postea erruisset, ab illo in femore percussus interiit, ut testatur Theocritus in Epithaphio Adonis;

ἄντα καλῶς ἔδωκε δ' ἄπρη, μὲν δὲ ἔδωκε
Λιουφ' Ἀντίοι ἔδωκε τυπῆι.

Dente femur niueo niueus iacet ictus Adonis
Montibus in summis.

40

Scriptum reliquit Sappho Adonim mortuum fuisse a Venere inter lactucas depositum. fama est praeterea Venerem pactam esse cum Proserpina ut sex menses mortuus Adonis esset apud Proserpinam, sed ea lege ne illum Proserpina in thorum, aut in amplexum acciperet: alios sex menses esset apud Venerem. Fuertant tamen qui dixerint non ipsum quidem Adonim in aprum irruisse, sed ab apru impetum factum fuisse in Adonim, & id Martis consilio contigisse. Nam cum Mars Venerem, Venus Adonim amaret & sequeretur,

Si tur,

Mythologiae

tur, ratus est Mars omnes Veneris amores posse in se conuerti, si Adonim de medio sustulisset; atque illi apro immisso cum Venus opem ferre properaret pede à spina rosæ vulnerato perpurpleum colorem rosæ, cum prius esset candida, datum fuisse fabulantur. fuerunt Adonidi sacra instituta, quæ Adonia dicta sunt, quæ Athenis celebrabantur, de quibus meminit Aristophanes in Pace. In his sacrificiis Autumni fructus cuiusuis generis adhibebantur, quæ *ἀδωνιάσματα* dicuntur à Græcis. consueuerunt præterea & hordecum & triticum ferere in locis suburbanis, atq; ea loca in quibus hæc sacra fuissent, multæque essent fructiferæ arbores, hortos Adonios appellare; quia locis huiusmodi Adonis delectaretur. atq; de iis fructibus, qui offerebantur Adonidi, ita meminit Theocritus in Adonia celebrantibus;

10

πὰρ μὲν τί ἀρα νόον, ἔτα ἔπος ἀρα φέρει.

Nec sibi deficit, ait, quod rami tempore mittant
Autumni.

Agebatur Alexandria præsertim Adonidis celebritas, cuius imago cum magna pompa ferebatur; quæ colebatur etiam in illa vrbe Macedonia, quam Dium vocabant, quo cum Hercules venisset, multosque vidisset exeuntes è facello interrogauit quædam de præsentibus, eò & ipse ingressurus, cuius esset Deorum illud sacrum. Cum is Adonidis dixisset, nihil est inquit religiosum.

20

Quid ageretur apud Assyrios in Adoniis declarauit Lucianus ita in Dea Syria;

λέγουσι γὰρ ἐν τῇ Ἑλλάδι τὸ ἐν ἄδωνι, ὡς ἐν τοῖς ἱερείοις, ἐστὶ χρὴ τῶν σφαιρῶν γυνῆς καὶ ἀνδρῶν τοῦ ἄδωνι, τὸ σφαιρῶν τὸ ἐν αὐτοῖς, καὶ ἑρμιῶν, καὶ τὰ ἑρμιῶν σφαιρῶν, καὶ ἐστὶν μὲν ἄδωνι ἀπὸ τοῦ ἀδωνίου καὶ τῆς ἀδωνίᾳς. ἡ δὲ ἀδωνίᾳς καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ἀδωνίου καὶ τῆς ἀδωνίᾳς, ἡ δὲ ἀδωνίᾳς καὶ τῆς ἀδωνίᾳς. μὲν δὲ, τὸ ἱερὸν ἡμῶν, ἡ δὲ ἀδωνίᾳς καὶ τῆς ἀδωνίᾳς, καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀδωνίᾳς. Dicunt enim in

30

sua regione contigisse, ut Adonis ab apro ictus fuerit; atque ad eius rei memoriam singuli quotannis se plectunt, & lamentantur, & diem celebrant, & magnus luctus in illa regione per id tempus exoritur. vbi vero se percusserint, & luxerint, primum Adonidi inferias persoluunt tanquam vita defuncto; deinde altero die ipsum viuere inquirunt, & in cælum mittunt. Fuit celeberrimum omnium sanum illud Adonidis in Cypro, in quo præclarum & multi nominis Harmoniæ monile fuit, quod tamen Eriphytes vocatum est, quia illo accepto hæc virum suum per prodicionem perdidit, ut ait Paul. in Boeoticis. Est Adonis præterea nomen fluminis, qui per Libanum defertur, dicebaturque cruentus fluere quo tempore Adonia agebantur. atq; tot de Adonide memoriæ prodita sunt ab antiquis. Fabulati sunt matrem Adonidis in arborem ob pudorem conuerti optasse, quia quod concubuisset cum patre hominum conspectum deuitare cuperet, quod ad muliebre cupiditatem pertinet. nam hominum fabulas magis ad mores, Deorum ad physicas rationes spectare diximus. hoc autem quæ sit flagitiorum & libidinum

40

conscientia declarat, quanto pereque vel metu vel pudore antea actorum scelera scelerati, conscientiaque exagitantur; & qualia sint mortalium vota, cum quid parum honestum à Diis impetrare contendimus. nam qui votorum compotes facti fuerunt aliquando, tum demum intelligunt quam absurda, vel turpia, vel damnosa, vel iniqua & impia cupierint; quæ antequam consequerentur se infelices, & miseros exclamabant. Fuerunt qui hæctenus dicta de matre Adonis ad historiam spectant, & ad matrem cuiusdam Adonidis, cum tamen Adonim tritici semen esse sentiant, ut tellatur Theocriti

Theocriti

Theocriti enarrator, λέγουσι δὲ περὶ τοῦ Ἀδωνιδος, ὅτι καὶ ἀποθανόντος, ἔξ μηνος ἐπιπέσει
 ἐν ταῖς ἀρούρασι τοῦ ἀφροδίτης ἄσπερος, καὶ ἐν ταῖς ἀρούρασι τοῦ πρηνέως ἰκτῆρος τοῦ ἀφρο-
 δίτης, ταῦτά τ' ἴσ' ἐν ἀλλοῖσι. ἐν τῷ ἀδωνιδος, ἔργου δὲ πρηνέως ἰκτῆρος ἐν τῷ πρηνέως ἰκτῆρος
 τοῦ ἀφροδίτης, καὶ ἔξ μηνος ἔχον ἀδωνὶ δὲ ἀφροδίτης, τινεῖς ἴσ' ἐν τῷ ἀφροδίτης, καὶ ἔκτετα
 λαοῦσι τινεῖς αὐτῶν ἐν ἀφροδίτης. Aiunt enim de Adonide quod mortuus sex men-
 ses moratus est in complexu Veneris, quot etiam apud Proserpinam . Hoc
 re ipsa ita se habet; quod Adonis frumentum est satum, quod sex menses
 degit sub terra; sex menses illum habet Venus, aeris temperies scilicet, ex
 quo illum messorum colligere ceperunt. Sensit tamen Orpheus in hymno
 in Adonim illum esse solem, cum illum rebus omnibus præbere nutrimen-
 tum, & esse germinandi autorem dixerit, in his;

10

Εὐφροσύνη, πολέμοιοι, τροφὸν ἀφροδίτης ἀφροδίτης.
 κούρη, καὶ κούρη, ἐν πάσι βάλου ἀφροδίτης.
 Σφίονοιοι, δάμναστοι καλοῖσι ἐν κοκκίαισι ἄσπερος.

Qui cunctis alimenta refert, prudentia cuius
 Plurima; qui vario lætatis nomine Adoni.
 Germinum & idem autor, pariter puer atque puella:
 Extincte, atque iterum splendens labentibus horis.

Finxerunt antiqui, qui Adonim solem esse putarunt, illum ab apro hirsuta
 & aspera fera idum, quia aspera sit & hirsuta hyems, per quam solis vires
 paulatim deficiunt. ea res est omnino Veneri inimica, quoniam per aeris
 temperiem viget Venus, cum frigus, ut inimicum, naturæ opus non ingredia-
 tur. cum sol igitur in signis sex Australibus extiterit per signiferum ince-
 dens, breuioresque sunt dies ac longiores noctes, tum dicitur Adonis apud
 inferos morari: cum vero signa borealia longiores dies fecerint, tunc est
 apud Venerem, per quem omnis venustas, omnisque nitor aruis restituitur.
 ea de causa illum ait Orpheus modo esse apud superos, modo apud inferos;

10

Ὅστι μοι τῶν κατὰ τὰ ἄσπερος ἰκτῆρος,
 ἐν πάσι πρηνέως ἰκτῆρος ἀφροδίτης ἀφροδίτης.

Qui modo sub terris habitas, & tartara nigra.
 Frugiferumque refert in cœlum corpus & idem.

30

Ita enim sub his fabularum sigmentis vniuersas prope res naturæ antiqui
 declararunt, non minus quam Platonicæ aut Peripateticæ: nam si contentio-
 nes ex Aristotelis libris eximantur, per breues erunt sententiæ, quæ nunc
 magnis voluminibus continentur. at nunc de Sole dicamus.

De Sole.

Cap. XVII.

Solem, quem generationis, & omnium prope bonorum autorem Deo ita
 si iubente habemus, nonnulli ita fabulis implicarunt, ut vix tandem se ex-
 plicare aliquando possit. Hunc genitum esse plerique crediderunt; neq;
 tamen è quibus parentibus inter se consentiunt. at enim de vna re eodem
 modo vna est necessaria oratio, neque contrariæ de eadem re simul veræ esse
 vnquam possunt. nemo sanè nasci potest è pluribus parentibus, ut neque
 ex eodem diuersis temporibus. Hesiodus igitur in Theogonia Thiam Solis,
 & Lunæ & Auroræ matrem, patrem Hyperionem fuisse in his scribit;

40

Ὅστι δ' ἴκτεται μοι, ἀφροδίτης ἀφροδίτης,
 αὐτῶν, ἢ πατρίαισι ἐπιχθονίαι φασίη,

S f 1

Δ' ἰκτῆρος